

Steeds minder diakenen, wat nu?

Van moedeloos naar vindingrijk

Mensen willen wel
vrijwilligerswerk doen, maar
geen ambtsdrager worden.
Dat is waar veel diaconieën
tegenaan lopen. Is dat
reden om met de handen in
het haar te zitten of zijn er
oplossingen?

”In bijna alle gemeenten in mijn werkgebied zie ik diaconieën die hetzelfde werk met minder mensen moeten doen”, zegt Evelien Vrolijk, Kerk in Actie-consultant in Noord-oost-Nederland. “Doordat gemeenten krimpen, is het moeilijker om diakenen te vinden. Waar er vroeger gerust acht waren, zijn er nu soms nog maar twee. In sommige gemeenten zelfs nog minder. Wil je hetzelfde werk blijven doen, dan heeft dat natuurlijk consequenties. En het probleem wordt nog groter doordat, sinds de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) in 2015, de burgerlijke overheid voor zorgtaken vaker naar de kerken kijkt. De hoeveelheid werk is dus zelfs groter dan vroeger.”

OVERVRAAGD

Wat zijn de consequenties voor een diaconie als er steeds minder diakenen zijn? Evelien: “Allereerst zie je natuurlijk de werkdruk toenemen. Het aantal taken moet over minder mensen worden verdeeld. Diakenen voelen zich overvraagd. Doordat er geen opvolgers zijn en diakenen zich verantwoordelijk voelen, blijven ze vaak langer in het ambt dan ze eigenlijk willen. Minder diakenen kan ook gevolgen hebben voor de kwaliteit van het werk. Elke diaconie wil graag de juiste mensen op de juiste plek: een financiële professional om het vermogen te beheren, iemand met verstand van welzijn voor als de burgerlijke overheid aanklopt en een goede voorzitter om keuzes te kunnen maken. Hoe minder mensen zich als diaken beschikbaar stellen, hoe minder ‘verstand van zaken’ er soms ook is.”

Evelien ontmoet veel diakenen die verdriet hebben van deze ontwikkelingen en zich eenzaam voelen. Hoe kan het dat het zo moeilijk is om een opvolger te vinden, vragen ze zich af. Is mijn werk soms niet belangrijk? En natuurlijk leidt het tot frustratie: collectiedoelen kiezen, collectepraatjes maken, het geld beheren, weten wat er in het dorp speelt, in actie komen

Thema: **Kleine diaconie**

Een kleine diaconie en toch veel kunnen doen? Kijk op pagina 12 voor concrete tips.

voor kwetsbare mensen, hoe móet dat allemaal als je maar alleen of met z'n tweeën bent?

VRIJWILLIGERS

Toch hoeft een kleine diaconie niet per definitie een hoge werkdruk, minder kwaliteit en moedeloosheid te betekenen. Wim Beekman, classispredikant in Friesland, ontmoet ook diaconieën die het probleem van onderbezetting creatief te lijf gaan. “Overall waar ik kom, hoor ik: we kunnen wel vrijwilligers vinden, maar geen ambtsdragers. Ik zeg dan: maak dankbaar gebruik van die vrijwilligers! Veel gemeenten denken nog in ‘oude structuren’: een diaken moet een ambtsdrager zijn, en daar zijn er dan een stuk of zes van nodig. Maar mensen binden zich niet meer zo graag op een formele manier. Terwijl ze soms wel warm lopen voor een diaconale taak. Waarom zou je, als je zes mensen nodig hebt, ze alle zes diaken willen maken? Dat betekent dat ze alle zes moeten vergaderen, stukken moeten doornemen, overall wat van moeten vinden. Terwijl het mensen zijn die

de handen uit de mouwen willen steken. Ze willen helpen waar geen helper is. Het is dan toch voldoende als er twee diakenen in de kerkenraad zitten? Zij kunnen nadenken over beleid en voorwaarden scheppen waarbinnen de anderen hun diaconale werk kunnen doen.”

NIEUWE VORMEN

Eerlijk is eerlijk, de kerkorde van de Protestantse Kerk is nog niet toegesneden op de realiteit in kleine gemeenten. Nu wordt nog ‘voorgeschreven’ dat er minimaal twee diakenen moeten zijn, ongeacht de grootte van de gemeente. Maar steeds meer gemeenten halen dat aantal niet. “Mooi om te zien hoe ze dan op een creatieve manier, met de inzet van betrokken gemeenteleden, toch veel diaconaal werk verzetten. Als ik dit soort nieuwe vormen zie, ga ik natuurlijk niet zeggen dat het zo niet ‘mag’. Ik vind het alleen maar heel bemoedigend”, zegt dominee Beekman, die verwacht dat de kerkorde vroeg of laat wel wordt aangepast. Ook Evelien promoot deze manier van werken. “Naast een formele diaconie kun je mensen inzetten op interesse en expertise. Zo kun je je armslag vergroten, bijvoorbeeld in het dorp. Heb je iemand die goed is in administratie? Maak een loket voor mensen die vastlopen met papieren. Heb je een echte netwerker? Laat die naar scholen en sportverenigingen gaan om te kijken waar armoede zit en hoe u daarbij als kerk kunt helpen. Vergeet uiteraard niet om eerst te onderzoeken wat er in het dorp allemaal al gebeurt. Kijk waar u als kerk nog iets kunt toevoegen, misschien ook samen met andere kerken.”

Op pagina 8, 14 en 16 leest u over initiatieven die u kunnen inspireren om als kerk en dorp samen te werken. Kijk voor een interview met ds. Wim Beekman op pagina 10 van *woord&weg* aan de andere kant van deze *Diakonia*. 🐦